У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ГРУДНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, DECEMBER 9, 1971 No. 227. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

Середа, 8 грудня 1971

В АМЕРИЦІ

З ВАШИНҐТОНУ ПОВІДОМИЛИ, ЩО МОЛОДИЙ СЕНАТОР Джон Танні виступить ще цього тижня з повною підтримкою сенатора Едварда Москі з Мейну на кандидата у президентських виборах наступного року. Для сенатора Е. Москі така згода є дуже важливою, бо підтримка сенатора з Каліфорнії дасть йому під час виборів у тому великому стейті чимало голосів.

ЗА ДАНИМИ З ІНСТИТУТУ „ҐЕЛЛУПА", виборці-демократи вважають, що сенатор Едвард Кеннеді є кращим кандидатом на Президента ЗСА, аніж сенатор Едмунд Москі. З кількох тисяч опитаних осіб, 29 відсотків позитивно віднеслись до кандидатури сенатора Едварда Кеннеді, за сен. Москі голосували б 24%, а за колишнього віце - президента Гомфрі — тільки 19%.

ОДИНАДЦЯТЬ КОНҐРЕСМЕНІВ У ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ внесли пропозицію, щоб на французькі товари в ЗСА накладати 25% мита, хоча за ввезені з інших країн тепер стягають лише 10% мита. Такий захід, на думку конґресменів, змусив би французький уряд „вдатися до більш рішучих заходів у боротьбі проти продукції і торгівлі „героїною".

НОВИЙ РІК ПРИНЕСЕ ЖИТЕЛЯМ СТЕЙТУ НЮ ЙОРК прикрі несподіванки, у формі підвищення багатьох податків, бо стейт не може збалансувати своїх фінансів. Напевно будуть підвищені ціни на цигарки, горілчані вироби, а тому й на пиво, буде вища оплата за ліцензії-дозволи тощо. Також нюйоркський „сабвей" напевно подорожчає бодай на 5 центів за один переїзд.

ВБИВЦЯ 15-ЛІТНЬОЇ ДІВЧИНИ ЕДҐАР СМІТ у 1957 році — найдовше відсидів у камері смертників. Тепер, після 14 років в'язниці його, 37-літнього, випустили на волю, бо він повністю признався до вини і вже важко спокутував свою провину, щодня очікуючи в тюрмі електричного крісла.

СУДДЯ СТЕЙТОВОГО СУДУ В НЮ ДЖЕРЗІ П. Овенс виніс рішення, яким заборонив вивішувати в школах у м. Нюарку негритянські „прапори визволення", навіть тоді, коли в тих школах більшість чорних. Негритянські „прапори визволення" почали вже подекуди вивішувати на основі рішення Шкільної Ради Нюарку, але тепер тій Раді запропоновано відкликати таке рішення, бо воно доскримінує білу меншість у школах.

У СВІТІ

ЗСА ЗБЕРЕЖУТЬ В ЕВРОПІ в 1972 р. свої дотеперішні збройні сили — заявив у Брюсселі, Бельгія, секретар оборони Мелвін Лерд, який прибув туди на засідання Ради Атлантійського Союзу (НАТО). Лерд вказав на приклад Західньої Німеччини і Британії, які збільшили свій бюджет на оборонні цілі і висловив вдоволення, що й інші членські держави НАТО зробили те саме.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ страйк пів мільйона автомобільних і металюрґійних робітників. Закрито фабрики Фольксваґена і мають закрити також філії американських автомобільних компаній Дженерал Моторс і Форд. Таким чином перервано б продукцію будь - яких автомобілів у Німеччині.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЖОРЖ ПОМПІДУ ПОЛЕТИТЬ на Азори на зустріч із президентом Ніксоном 13 грудня ц. р. суперсонічним джетом „Конкорд", що його випродукували спільними технічними зусиллями і коштами Франція і Британія. „Конкорд" ще не знаходиться в серійній продукції з уваги на дуже високі кошти і його не передано до нормальної обслуги цивільних пасажирів. Франція старається, щоб якась американська летунська лінія замовила літаки того типу, але покищо це їй не вдалося, бо фахівці твердять, що ціна того літака і розмірно мале число пасажирів мусять спричинювати дефіцит.

ПРЕМ'ЄР СССР АЛЕКСЕЙ КОСИҐІН ЗАХВОРІВ під час своїх відвідин у Норвеґії, перервав відвідини і відлетів назад до Москви. Тому відкликано також його авдієнцію в норвезькому королівському палаці й розмову з наступником престолу князем Ґаролдом. Король Оляф У — недужий.

ВІДВІДИНИ ОСІБ З ЗАХІДНЬОГО БЕРЛІНУ ДО СХІДНЬОГО СТАНОВИЛИ знову предмет спору між представниками двох частин поділеної Німеччини. Комуністи зажадали, щоб кожний мешканець Західнього Берліну, що їде до комуністичної Східньої Німеччини, мав візу, яку видаватимуть окремі станиці Східньої Німеччини в Західньому Берліні, при чому ті станиці будуть закриті по суботах і неділях. Відвідувачі з Західнього Берліну зможуть користуватися автобусами, залізницями або переходити кордон пішком, але не їхати приватними автами. Все це знову спізнило підписання даного договору.

КОЛИШНІЙ ВОЛОДАР КАМБОДЖІ НОРОДОМ СІЯНУК ТВЕРДИТЬ, що вірні йому комуністичні війська в Камбоджі, зорганізовані й вивінувані Комуністичним Китаєм, осягнули остаточну перемогу і здатні зайняти столицю Камбоджі Пномпень, а коли цього не роблять, то тільки тому, щоб не наразити того міста на збомбардування його американськими літаками. На час перебування президента Ніксона у Пекіні Сіянук, який постійно живе в Пекіні, переїде до столиці Північного В'єтнаму Ганою. Але Сіянук — за його заявою — дуже радо стрінувся б з Ніксоном.

ЗБІРКОВА КАМПАНІЯ УККА

З початком грудня Український Конґресовий Комітет Америки почав інтенсивну кампанію збірки Національного Датку з метою збільшити загальну суму свого Народного Фонду до 100,000 долярів до кінця цього року. Деякі громади, зокрема Янґставн і Ню Йорку, негайно відгукнулися, пересилаючи зібрані вже пожертви та заповідаючи дальшу збірку. Широко розгортається збіркова акція у Філядельфії та в ряді інших громад. На початку кампанії потрібно було ще 48,000 долярів. Уже в перших днях переслано до УККА пожертв на суму 3,500 дол., отже для досягнення мети збіркової акції потрібно ще 44,500 дол.

Президент Бразилії Медісі прибув у відвідини до ЗСА

Вашинґтон. — Президент Ніксон вітав у вівторок 7 грудня ц.р. в Білому Домі, після понеділкової зустрічі з прем'єром Канади П'єром Трудо, прибулого до ЗСА із триденними відвідинами президента Бразилії ген. Еміліо Ґаррастазу Медісі, голову військової хунти, яка кермує Бразилією з 1964 року. Сам Медісі прийшов до влади в 1969 році і втішається найбільшою з-поміж усіх генералів, що були президентами перед ним, популярністю в його країні. Вітаючи ген. Медісі, як репрезентанта держави з 93 мільйонами населення, президент Ніксон назвав його одним із найближчих приятелів, що з ними він відбуде в грудні цього року і в січні 1972 року свої зустрічі. Ствердив також президент Ніксон, що розмови з ген. Медісі входять також у програму його зустрічей із головами союзних держав. Відповідаючи на вітання, ген. Медісі говорив про потребу нового — братського щирого й об'єктивного — діялогу між ЗСА і Бразилією. Говорив ген. Медісі португальською мовою і дальші розмови президента Ніксона з ним відбувалися з допомогою офіцера американської армії ген. Вернона Р. Волтерса, який володіє португальською мовою і який був зв'язковим із бразилійськими військовими з'єднаннями в Італії під час Другої світової війни. Розмова президента Ніксона з ген. Медісі тривала від год. 11.15 до год. 12.40 і була дуже дружньою.

Ген. Еміліо Г. Медісі

Палата Репрезентантів схвалила законопроєкт про боротьбу з убогістю

Вашинґтон. — Не зважаючи на можливість Президентового вето, Палата Репрезентантів схвалила у вівторок 7 грудня ц.р. законопроєкт про боротьбу з убогістю, в якому передбачається між іншим широка опіка над дітьми з убогих і незаможних родин. Схвалено цей законопроєкт 210 голосами проти 186 і після того передано його до Білого Дому для підпису Президентові. В конґресових колах думають, що президент Ніксон поставить своє вето проти схваленого законопроєкту. На основі цього закону діти з убогих родин, заробітки яких не перевищають 4 320 дол. річно, користатимуть з безкоштовного харчування й іншої опіки і діти з родин із вищим заробітком могтимуть користати з цієї суспільної опіки за невеликою оплатою. Для здійснювання опіки над дітьми і їх розвитку мали б бути засновані спеціяльні центри по містах. Кошти на всю цю опіку були б оплачувані у 80 відсотках з федеральної скарбниці. Палата Репрезентантів схвалила цей законопроєкт, покликаючися на слова президента Ніксона із його послання до Конґресу з 19 квітня 1969 року про конечність сприяння доброму і здоровому розиткові дітей у віці до п'яти років. Президент Ніксон має десять днів часу, щоб підписати цей законопроєкт або поставити вето проти нього.

Нова Управа СУСТА розгортає діяльність

Представники Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) під час відвідин у „Свободі". Стоять (зліва): редактор англомовного „Українського Тижневика" Зенон Снилик, студент третього року Ситі Коледжу в Ню Йорку Ігор Длябога — віце-президент СУСТА для преси і публічних зв'язків, докторантка Колюмбійського університету Іня Гікава — президент СУСТА та студент другого року Ситі Коледжу в Ню Йорку Василь Рудик — віце-президент СУСТА і референт середньошкільників

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У вівторок 7-го грудня редакцію „Свободи відвідали нововобрана голова Головної Управи Союзу Українських Студентських Товариств Америки, СУСТА, панна Іня Гікава з Колюмбійського Університету і члени Управи Ігор Длябога та Василь Рудик — обидва з нюйоркського Ситі Коледжу. Студенти поінформували редакторів „Свободи" про пляни праці СУСТА на 1972-й рік, що будуть остаточно затверджені на перших сходинах Управи 18 грудня в Українському Інституті Америки. Вони також привезли матеріяли для чергової сторінки СУСТА в „Свободі", „Студентського Слова" написані всі українською мовою. Вибір нової Управи СУСТА відбувся в листопаді 1971 р. на „Союзівці", на 13-му Конґресі СУСТА, що тепер об'єднує кругло 900 українських студенток і студентів у ЗСА. На 13-му Конґресі головою ГУ була обрана панна Іня Гікава, головою Контрольної Комісії — панна Квітка Семанишин, попередній голова Управи, головою Товариського Суду — Андрій Чорнодольський. Нова Управа плянує відновити видання журналу „Горизонти", періодично видавати „Студентський голос" у „Свободі", користуючись такою важливою формою допомоги збоку УНСоюзу. До вже визначених завдань на наступний рік входить, між ін., активне включення студентів у збирання фондів на Катедри та Інститут Українознавства при Гарвардському Університеті. Управа СУСТА сподівається фінансової допомоги від УККА для своєї культурної і громадсько-політичної праці.

ОН ЗАКЛИКАЄ ІНДІЮ І ПАКІСТАН ДО ПЕРЕМИР'Я — ВІЙНА ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Об'єднані Нації. — Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй нараджувалась у вівторок 7 грудня ц. р. впродовж 8 годин над справою війни між Індією і Пакістаном, після того, як Рада Безпеки ОН виявилась нездатною прийняти в цій справі будь-яку постанову внаслідку двох „вето" Совєтів. Остаточно прийнято резолюцію, яка закликає обидві сторони припинити воєнні дії і відкликати свої війська поза свої державні кордони та водночас закликає обидві сторони розв'язати справу мільйонів східньо-пакістанських втікачів так щоб вони добровільно могли вернутися додому. 104 членські держави голосували „за" ту резолюцію, Індія і Совєти „проти", а Британія і Франція стримались. Та резолюція все одно не має іншої сили, як тільки моральну, яка ледви чи зупинить війну, яка в міжчасі зробила дальші поступи. Індійські війська посунулись у Східньому Пакістані в сторону столиці Дакка так далеко, що головний командувач індійських збройних сил проголосив через радіо заклик до пакістанських військ у Східньому Пакістані, щоб вони склали зброю, бо, мовляв, вони оточені, шляхи постачання відрізані і їх ситуація безнадійна. Зате на заході пакістанські війська посунулись вглиб індійської території в Кашмірі і індійська сторона признала це, підкресливши з свого боку великі втрати, що їх буцімто завдано пакістанцям. За пакістанськими повідомленнями індійській армії у Кашмірі погрожує оточення і знищення. Дебати на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй дали знову нагоду представникам Совєтського Союзу і Комуністичного Китаю до взаємних обвинувачень і лайок, при чому китайський амбасадор закинув Совєтському Союзові ведення „шантажу" і назвав його насправжнім режисером індійської агресії. Перший секретар компартії СССР Леонід Брежнєв, який перебуває у Варшаві на конґресі польської компартії, висловив свій „жаль" з приводу тієї війни і закликав обидві сторони до закінчення воєнних дій. Совєтський прем'єр Косиґін, який посередничив був між Індією і Пакістаном в їх війні у 1965 році, заявив у Москві, що тепер він цього не робитиме. — З Білого Дому півофіційно з'ясовано, чому ЗСА таврують Індію, як агресора. Мовляв, американська дипломатія нав'язала була зв'язки однаково з східньо-пакістанськими бенґальськими націоналістами, як пакістанським президентом Мохаммадом Яхія Ханом і той останній погодився признати Східньому Пакістанові широку автономію, за вийнятком справ війська, закордонної політики і валюти. Про ці заходи індійський уряд був поінформований, але, не виждавши, щоб дійшло до політичного порозуміння в Східньому Пакістані, розпочав збройні дії, націлені на розвал єдности пакістанської території.

10 держав НАТО збільшують свій оборонний бюджет на 1 більйон дол.

Брюссель. — Британський міністер оборони лорд Каррінґтон повідомив у вівторок 7 грудня, що міністри військових справ 10-ох членських держав Атлантійського Союзу (НАТО) рішили на своїй кількагодинній конференції збільшити свої бюджети на оборонні цілі разом на 1 більйон дол. Тими державами є Британія, Західня Німеччина, Італія, Данія, Бельгія, Голляндія, Люксембурґ, Норвегія, Греція і Туреччина. Франція виключила була свої збройні сили із зінтеґрованих збройних сил НАТО, Ісляндія взагалі не має війська і стоїть під охороною Америки, а Портуґалія має двосторонній військовий союз з ЗСА. Лорд Каррінґтон звернув увагу, що европейські члени НАТО дають 90 відсотків наземних військ, 75 відс. летунства і 80 відс. морської фльоти НАТО. Та заява опрокидує загальну думку, що 310.000 американського війська в Европі становлять стрижень її наземної оборони. Збільшення військових бюджетів членських держав НАТО прийшло під натиском збоку Америки та загрозою, що вона відкличе свої війська з Европи. Лорд Каррінґтон виразно зазначив, що Захід мусить збільшити свою оборонну силу з уваги на збільшені збройні сили СССР і його сателітів.

Воєнна ситуація у Камбоджі далі погіршилась

Сайґон. — Комуністичні війська в Камбоджі підсунулись ближче її столиці Пномпеню, обстрілявши її рядом ракет, які проте не спричинили великої шкоди в людях і матеріялі. Нема вісток, як командування військ Камбоджи плянує протидіяти безпосередній загрозі упадку столиці, себто перемозі комуністів. Можливо, що у зв'язку з цією грізною ситуацією у сусідній з Південним В'єтнамом Камбоджі американський амбасадор Елсворт Банкер, головний командувач американських збройних сил у В'єтнамі генерал Крейтон Абрамс і південно-в'єтнамський президент Нґуєн Ван Тіє перевели довгу нараду. Південно-в'єтнамські власті проголосили, що з нагоди свят Різдва, Нового Року і буддистського Нового Року, т. зв. „свята Тет", Південний В'єтнам звільнить ближче неозначене число комуністичних полонених, сподіваючись, що Північний В'єтнам звільнить американських полонених. З допитів комуністичних полонених виявилось, що уряд Північного В'єтнаму видав наказ В'єтконґові перевести всіх американських полонених до Північного В'єтнаму.

Тіто назвав „шовіністами" 30 000 хорватських студентів

Відень. — 79-річний президент комуністичної Юґославії Йосиф Броз Тіто виступив з гострою критикою учасників великого страйку хорватської молоді, переважно студентів, які в кількості 30 000 розпочали страйк ще в кінці минулого місяця у Заґребі. Хоча страйкуючі студенти і їхні організатори домагаються тільки вільного обміну закордонною валютою в Юґославії, президент Тіто збагнув, що йдеться про щось більше — про один із чергових виявів хорватського потужного націоналістичного руху у федеративній Юґославії. Тому він у своїй промові, переданій офіційною пресовою аґенцією „Тан'юґ" назвав хорватських демонстрантів „шовіністами" та вимагав, щоб кожного комуніста було негайно виключено з комуністичної партії, якщо за ним помітні націоналістичні настрої чи дії. Тіто до цього часу старався збалансовувати відносини між сербами, які займають панівне становище в тій маленькій червоній імперії, і хорватами та іншими національностями, однак таке „балянсування" стає дедалі, то труднішим.

Заповідають піднесення єпископа-номіната о. Теодора Баґана в сан архимандрита

Трой, Н. Й. Дня 19-го грудня ц. р. українська православна парафія в Трой переживатиме один з найбільш світлих моментів в своєму 75-літньому існуванню. В цей день вона гоститиме в мурах своєї скромної церкви Ієрархів УПЦеркви Владик Митрополита Мстислава та Архиєпископа Марка, які прибудуть сюди піднести настоятеля місцевої церкви — єпископа-номіната о. Теодора Баґана у сан архимандрита — останній ступінь у підготовці його до єпископського служіння.

З огляду на те, що ще у вересні парафіяльний уряд призначив день Патрона своєї церкви св. о. Миколая, який припадає на день 19-го грудня, для вшанування 50-літнього Ювілею Відродження Української Автокефальної Православної Церкви, в цьому дні місцева православна громада відзначуватиме потрійне свято.

Найважливішою частиною святкувань буде Архиєрейська Служба Божа, яку відправлять Митрополит Мстислав та Архиєпископ Марко в сослуженні запрошеного духовенства, під час якої єпископ-номінат о. Т. Баґан прийме архимандрицький сан. По Богослуженнях слідуватиме святочний бенкет для вшанування минулих, сучасних і майбутніх Архипастирів УАПЦеркви, під час якого промовлятимуть Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко, Єпископ-номінат о. Т. Баґан та інші. Після бенкету, який відбудеться в найбільш репрезентативній залі — Гаят Гавз, слідуватиме мистецька програма з участю відомої для української й англійської публіки співачки Оксани Іващенко, піяністки Карен Нелсон, професора музики з Єйл Університету, та церковного хору під диригентурою Петра Стрижовця.

Єпископ - номінат о. Теодор Баґан

Бандити у Філядельфії важко побили українського юнака

Філядельфія. — Минулої суботи, 4-го грудня, 17-літній Роман Наконечний вибрався о год. 8-ій вечора до кіна, що міститься при головній і завжди рухливій вулиці Брод у сусідстві домівки Спортового Т-ва „Тризуб" у цьому „місті братської любови". Ще заки Роман дійшов до кіна, на нього напала група із шести неґрів та без будь-якої причини змасакрувала до непритомности. У перевезеного поготівлям до лікарні Романа лікарі ствердили розчерепленy голову, заломаний череп над оком, глибоко розтяті обидві губи, побиті плечі, пошкоджені нирки, велику рану на нозі та потовчення по цілому тілі. Били, мабуть, дошками та, забравши з кишені два доляри, що їх юнак одержав від батька на білет до кіна, залишили важко побитого на хіднику — інформує дідуньо побитого, Петро Наконечний, „для пересторги всіх, зокрема батьків, бо за біду не тяжко".

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

В ПОШАНІ МИТРОПОЛИТОВІ А. ШЕПТИЦЬКОМУ

Ню Гейвен (МЯ). — Українська Рідна Школа ім. Митрополита Графа Андрея Шептицького в Ню Гейвені вшановує свого Патрона святочним вечором, літературна частина його буде присвячена 100 літті з дня нарадження Василя Стефаника. Святочний вечір відбудеться в суботу 11-го грудня 1971 р. в залі української католицької церкви в Ню Гейвені. Програма у виконанні учнів і абсольвентів школи.

РЕҐІОНАЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ

Ню Йорк. — Комісія Реґіональних Дослідів і Публікацій НТШ та Рада Представників Реґіональних Комітетів влаштовують в суботу, 11-го грудня ц. р. в годині 3.30 по полудні, в залі НТШ 302 Вест 13 вулиця в Ню Йорку — Реґіональну Конференцію. Буде проводити цією Конференцією проф. д-р В. Лев, а доповіді виголосять: ред. І. Дурбак — на тему „Реґіональні видання в Україні і на еміґрації", д-р М. Миколаєвич — „Сучасне українське село на Поділлі" і д-р М. Ценко — Співпраця КРДП з Радою Представників Реґіональних Комітетів і взаємини Реґіональних Комітетів з НТШ". На закінчення представники Реґіональних Комітетів дадуть звіт з діяльности та обговорять актуальні біжучі проблеми з ділянки реґіоналістики. Участь в Конференції можуть взяти всі зацікавлені цією проблемою.

ВИСТАВКА ДЕРЕВОРІЗІВ ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО В ЧИКАҐО

Чикаґо. — Заходом ґалерії Ассошіейтед Артістс з Ню Йорку була відкрита тут у вівторок 7 грудня ц. р. виставка „Десять років дереворізу" Якова Гніздовського. Відбувається виставка в ґалерії Ван Страатен при 648 Норт Мишиґен Евню і триватиме до 30 грудня ц. р. Виставка дереворізів Я. Гніздовського в Чикаґо є повторенням такої ж виставки, що відбувалася в березні ц. р. в Ню Йорку і потім була перевезена до Ню Орлінсу і до Стейтового Університету Арізони. Як і в Ню Йорку, під час виставки в Чикаґо буде висвітлений 10-хвилинний кольоровий фільм Славка Новицького п. н. „Вівці в дереві" про мистецтво дереворізу Я. Гніздовського. Цей фільм був нагороджений першою премією в галузі мистецьких фільмів на цьогорічному міжнародному фестивалі в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Потрібна установа

Одні хочуть, щоб це була „організація організацій". Другі, щоб це була „американська організація для американців українського роду". Інші, щоб це була виключно „українська громадська верхівка в Америці". Ще інші, щоб це була установа, яка репрезентувала б українців не тільки перед американськими властями, але й цілим зовнішнім світом з уваги на найбільше поза Україною число українців в Америці та їх питому вагу. Як хто не зван би і який хто не хотів би бачити характер і завдання Українського Конгресового Комітету Америки — всі одноголосні в тому, що ця установа потрібна, важлива і що коли б її не було, треба було б її створити.

Впродовж 31-річного існування УККА сипались на його адресу перерізні критичні завваги і бували навіть спроби заступити його якоюсь іншою, кращою установою. Життя доказало повну невдачу й недоцільність таких задумів, бо насправді ніяка установа, без уваги на її назву і на її провід, не могла б вчинити так багато за такі малі гроші. Мавши в своїх рядах братські, релігійні, наукові, політичні, культурні, професійні, станові, жіночі, молодечі, студентські, ветеранські й спортові організації, УККА насправді репрезентує українське суспільство в Америці з усіма його прошарками, з людьми всіх звань, віровизнань й політичних поглядів. Здавалося б, що це могутня армія, яка дає Екзекутиві й Політичній Раді ту зброю, без якої не можна вести бою за українську правду у світі: фонди. Коли ж річний бюджет УККА не може перескочити чародійної цифри 100.000 дол., а за 11 місяців цього року зібрано ледве її половину, то це — найделікатніше кажучи — жалюгідний стан, який сумно свідчить про громаду.

Наша громада безумовно жертвенна. Доказом цього є великі осяги, здобуті її пожертвами. Проте, УККА вже „збуденів", і хоч ми від нього дуже багато вимагаємо і очікуємо, дуже мало йому даємо. Але коли б цієї установи одного дня не стало — напевно всі ті наші громадяни, які не соромляться, що їх нема у списках постійних платників до Народного Фонду, злякалися б і напевно заметушилися б, щоб її відновити. Українська громада в Америці не може існувати без своєї верхівки. Вона не може існувати без своєї репрезентації. Вона повинна і мусить дбати тільки, щоб та центральна, керівна, координаційна й репрезентаційна верхівка була якнайкращою, якнайактивнішою, щоб вона здобувала собі ще більше признання, щоб його вже здобула від американських державних чинників і всіх інших національних груп у ЗСА. І це залежить виключно від нас самих, зокрема від нашої підтримки для цієї потрібної установи

Війна в Азії, Пекін і Москва

Нема нічого легшого, як зректися відповідальности і скинути її на когось іншого. Нездатність Ради Безпеки Об'єднаних Націй прийняти будь-яку постанову у справі війни між Індією та Пакистаном і передача цієї справи на форум Генеральної Асамблеї — це яскравий доказ безсилля Ради Безпеки, спричиненого грою великодержав, які є її постійними членами і мають в ній право „вета". Користаючись цим правом, совєтський амбасадор Яков Малік заклав уже 106 і 107 „вето", унеможлививши прийняти будь-яку резолюцію.

Хід нарад на Раді Безпеки справляв враження, що йдеться не про Індію і Пакистан і не про припинення проливу крови у Південній Азії, а про Совєтський Союз і комуністичний Китай та використання індо-пакистанської війни, як нагоди для „ідеологічних" порахунків між Москвою і Пекіном. Китайський амбасадор закинув Москві, що її „союз приязни" з Індією мав насправді на меті поширення впливів СССР на південну Азію та Індійський океан і підбадьорити Індію до її агресії проти Пакистану. Він пригадав при тому совєтську агресію до Чехо - Словаччини. Китайський комуніст послідовно називав свого совєтського колегу „паном", а не „товаришем". Цей останній віддячився йому, назвавши його „імперіялістичним блазнем", що, мовляв, учинив видовище, яке врадувало всіх, хто бажає розсварення Москви й Пекіну.

Надсподівано швидко здійснилося передбачення, що приступлення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, яке мало зробити ту організацію „універсальною", не тільки не облегшило розв'язування міжнародних проблем і конфліктів, а — навпаки — остаточно унеможливило це, перетворивши міжнародні проблеми у засіб розгри між Москвою і Пекіном. Якщо на тому тлі прийшло б до зудару, то це була б дійсно користь з допущення Пекіну до Об'єднаних Націй.

В. Завітневич

ПАМ'ЯТІ КОМПОЗИТОРА МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА

Печаль мою перед Ним розповім.
(Пс. 141, 3)

У всіх країнах свого поселення український народ у 1971 році відзначив по змозі знаменні дати: сторіччя народження Лесі Українки і Василя Стефаника та 50-річчя трагічної смерти Миколи Леонтовича. Три величні постаті української культури — Леся Українка і Василь Стефаник в літературі, а Микола Леонтович у музиці — спільно з іншими талановитими творцями скарбів української культури — виводили цю культуру на широкі простори світового мистецтва, але тяжка хвороба Л. Українки і постріл бандита в груди М. Леонтовича передчасно перервали їх творчу путь.

Страшний біль стискає серце, коли згадуєш трагічні обставини, в яких загинув М. Леонтович, і нема границь ненависти й презирству до того нерозгаданого убивці з Каїновою печаттю, що, скориставшися з гостинности родини М. Леонтовича, віддячився пострілом з нагана у невинне серці. З оповитої таємницею причини замаху на М. Леонтовича один незаперечний висновок: бандитський постріл був наставлений на творчу мистецьку душу композитора, що дала Україні й цілому світові великі музичні скарби. А скільки б ще могла вона дати в чудесному єднанні з українською народною творчістю!

З ініціятиви Асоціяції Діячів Української Культури та Об'єднаного Комітету Українських Організацій Ню Йорку разом з хорами Метрополітальної округи СКВУ звернувся з закликом до української е м і г р а ц і ї вшанувати пам'ять М. Леонтовича у 50-річчя його смерти. Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій великого Ню Йорку заплянував на 12 грудня 1971 року в залі Фешин Інституту на 24 вул. о 4-ій год. по полудні концерт - маніфестацію, в якому візьмуть участь найкращі хори Ню Йорку, Нюарку, Філядельфії, Єлизабету і Перт-Амбою, І р в інгтону, Лонг Айленду — вісім хорів, що виконають мистецьку програму з творів М. Леонтовича. Доповідь про творчість композитора виголосить д-р І. Соневицький.

***

Музична спадщина, яку залишив по собі трагічно і передчасно загинулий М. Леонтович, не є така вже велика, проте мистецька вартість її колосальна, неоціненна. М. Леонтович працював переважно над українською народною піснею, давши коло 200 прекрасних хорових обробок і кілька оригінальних к о м позицій: „Колискова пісня", „Леґенда", ‚Літні тони", „Льодолом", два твори для фортепіяна — „Венґерка" і „Марш", кілька романсів. Лишилась не закінченою праця над оперою „На русалчин великдень".

Усю творчість М. Леонтовича, що тривала коло 20 років, можна поділити на два періоди: перший, ранній, від 1900 до 1907 року, і другий, пізніший, від 1908 року і до самої смерти.

Творчість раннього періоду віддає данину принципам обробки народних пісень попередниками, особливо М. Лисенком: мелодія пісні зберігається незмінною, лишається в центрі голосів, які служать гармонійною основою, фоном для неї. Одначе і в обробках пісень першого періоду відчувається введення композитором ніжно-ліричних тонів, які в пізніших обробках знайшли своє геніяльне виявлення і завершення.

Уже в першому періоді М. Леонтович намагається шукати свій оригінальний, притаманний самому собі стиль, і таки його знаходить. Про свої творчі принципи і мистецькі засоби обробки народних пісень М. Леонтович зазначає в своєму щоденнику: „Досліди у народній музиці викликають до життя нові форми гармонії та контрапункту, які органічно зв'язані з народною піснею, бо пісня, як художній удосконалений твір, дає не тільки одну мелодію, але таїть у собі всі музичні можливості (гармонію, контрапункт і т. ін.). Вміти записати її та відчути все, що вона може дати для музики, у широкому розумінні слова, це необхідна, черговa справа".

Яскравим прикладом такого шукання і вдосконалення може служити обробка пісні „Мала мати одну дочку". Над нею почав працювати М. Леонтович, як стверджує Я. Юрмас, автор приміток до другого видання творів М. Леонтовича (Київ, 1930 р., Книгоспілка), десь 1900-1902 р. 1906 року він створює другу редакцію, через два роки з'являється нова, третя редакція; в роках 1914-16 М. Леонтович знову вертається до цієї пісні (4-та редакція), і кінець - кінцем 1919 року з'являється нова, вже 5-та редакція. Ознайомившись із редакцією цієї пісні, ми бачимо в ній, як М. Леонтович виявляє себе, як творець поліфонічного музичного образу, в якому зміст і форма становлять нерозривне ціле.

Зміст пісні, форма її, музичний вияв експресії і логічна динамічність її розвинуті на глибоко - ліричному, ніжному поліфонічному звучанні, і це становить музично - мистецьку особливість цієї пісні. У ній М. Леонтович, розкривши внутрішні виражальні можливості, не залишив її незмінною, а мистецькими засобами підніс на вищий ступінь краси.

І так майже в кожній пісні другого періоду творчости. Спочатку Леонтович вивчає пісню, виявляє її емоційну насиченість, проймається і настроюється нею, а потім доповнює з допомогою мистецьких засобів краси, чарівними і н е в и черпними джерелами якої він володів.

М. Леонтович майстерно володів засобами народного мистецтва, він умів розкривати індивідуальну неповторність кожної пісні і показати їх зміст у розвитку. Цьому сприяло блискуче застосування в а ріяційности, різних засобів поліфонії і голосоведення. М. Леонтович послідовно розкриває зміст кожної поетичної строфи і відповідно до їх змісту та емоцій переінакшує куплетну структуру пісні. Яскравою ілюстрацією цього можуть бути такі пісні, як „Ой, пряду, пряду", „Піють півні", „Із-за гори сніжок летить", „Козака несуть" та багато інших.

Такий принцип обробки пісень М. Леонтовича можна схарактеризувати як творчо-динамічний. При цьому принципі композитор уводить інші голоси до голосу, що веде мелодію, не як гармонійне тло для оздоблення мелодії, а як самостійні музичні засоби творення і вияву краси. Для досягнення цього М. Леонтович вводить усі голоси не відразу, а поступово, насичуючи ними силу емоції і звучання. Він не гармонізує кожної ноти, а, вводячи нові голоси, знаходить для них закономірну мистецьку лінію, що є, так би сказати, суголосною, другою мелодією і разом із тим складовою частиною цілого музичного поліфонічного плетива.

М. Леонтович не тільки знав досконало тембри людських голосів, а й відчував найтонші відтінки їх кольорів, використовуючи їх, як засоби виразности переживань людської душі до найтонших нюансів природнього м'якого, ніжного й вразливого звучання. Недарма М. Леонтовича вважають неперевершеним м а йстром звукового кольориту і творцем нових засобів вокального інструментування, завдяки яким він досягає неповторних музичних образів. Він ніколи не вдавався до штучних ефектів, зате звучання його хорів повне, ніжне, сильне і м'яке, просте і відчутне.

М. Леонтович створив свій, леонтовичівський стиль композиції. Стиль цей оригінальний, властивий тільки

(Закінчення на стор. 4-ій)

ФРАНЦУЗИ ПРО БАГАТОКУЛЬТУРНІСТЬ КАНАДИ

Заява прем'єр - міністра П'єра Трудо 8-го жовтня ц. р. у Федеральному Парляменті Канади, що уряд офіційно прийняв напрям багатокультурности на місце двокультурности, заскочила канадійських французів. Після цієї заяви загальна увага була звернена на візити Косигіна й Тіта, отже мало писалося на тему нового напряму уряду.

Опісля, 17-го листопада появилася довга стаття на цілу сторінку в єдиному французькому щоденнику „Ле Солей" (Сонце), що виходить у Квебеку, столиці провінції, де живуть понад 5,000,000 французів. Найбільший французький щоденник, „Ля Прес", перестав виходити кілька місяців тому внаслідок страйків робітничих спілок.

Заголовок статті в „Ле Солей": „Канадійська багатокультурність через очі елементів третьої сили в країні. Журналістка Павла Франс - Дуфо заснувала цю свою статтю на одній із промов сенатора Павла Юзика, професора історії в Оттавському Університеті, тема якої була: „Правдива канадійська ідентичність — багатокультурність та виникаючий новий чинник у виникаючій Новій Канаді".

Стаття була ілюстрована великою діяграмою, яка представляла напрями росту населення. Від 1901 до 1961 року британська група зменшилася пропоріційно від 57 до 44%, французька вдержалася на рівні коло 30%, а „третя сила", яка включає всі інші етнічні групи, зросла від 12 до понад 26%. Незадовго всі три елементи будуть рівні, кожний становитиме коло третини всього населення.

У статті подано інформації про населення степових провінцій. У Манітобі, Саскачевані й Алберті не-британські і не-французькі групи творять тепер 50% населення. В цих провінціях вони зробили найбільший вклад в усі ділянки життя.

К і л ь к а уступів присвячено українцям, яких є понад півмільйона. Вони відкрили для рільництва коло 10,000,000 акрів землі, що принесло Канаді великий добробут. В першій світовій війні у канадійській армії служило коло 10.000 українців, у другій світовій війні — понад 40,000. З усіх етнічних груп третього елементу українці зробили найбільший поступ у федеральній, провінційній та муніципальній політиці. Тому вони себе вважають рівними з британцями й французами.

Франс - Дуфо, пояснюючи розвиток „третьої сили", згадує федерацію етнічної преси, конференції слов'ян Канади, Раду Канадійського Народного Мистецтва та Конференцію Мислячих у Справах Культури Канади. Вона відмітила, що ці етнічні групи відкидають концепцію двокультурности й настоюють, що єдина справжня ідентичність — це багатокультурність. Під такою концепцією буде запорука рівности всіх громадян Канади та справедливість у трактуванні їх урядом, що забезпечить „єдність у різноманітності".

Етнічні групи домагаються, щоб у новій конституції Канади вписана була багатокультурність і забезпечено рівні права розвитку їх мов і культур, як важливі складники в скарбниці загальної канадійської культури.

Леся Лисак

СКАРБ І ЗЛОДІЙ

Ідете автом вуличкою. Вуличка вузенька, з обох сторін запарковані авта, місцями ледве протискуєтся. На хіднику діти бавляться м'ячем, м'яч котиться під колеса вашого авта, хлопчик вискакує, щоб його зловити. Перебіжить через вулицю перед самим „носом" вашого авта песик, — щастя, що ви вмить запримітили, і притиснули гамульці... А тут за вами хтось трубить: дивитеся спершу в дзеркало, відтак відрухово на мірильник швидкости. Ага! Вже ясно, у чому справа: ви їдете із швидкістю двадцяти п'яти миль на годину, а тут дозволяється їхати тридцять миль! Ясно, не враховуючи тісноти, дітей, що бавляться на вулиці, і псів, що перебігають дорогу.

Щоб чолов'яга за вами надто не хвилювався, пропускаєте його авто попри своє, як тільки дорога стає дещо вільнішою. Він шмигає попри вас так завзято, мовби від тієї трішки збільшеної швидкости залежала вся його доля. І за кілька секунд зупиняється перед тим же самим червоним світлом, до якого ви, „повільний водій", доїхали.

Ідете автом у зливний дощ. Дощ такий густий, що щітки не вспівають прочищувати шиб і через те дорога перед вами ледве майоріє. До того ж дорога ховзька. В думці просите Бога, щоб, бува, чого лихого в таку негоду не трапилося, а факт, що можете запізнитися на роботу, не відіграє тепер ніякої ролі. Але тільки у вас, бо комусь на дорозі страшенно спішно. Він виминає три авта, щоб вскочити перед попереднє — і зле обраховує: його авто з розмахом ковзається і вдаряє в два інші. Чуєте несамовитий лязкіт заліза — так добре відомий тим, кому колись трапилося бути в автомобільній катастрофі. Вас морозить, стає недобре. Виминаєте розбиті авта, щоб не бачити страшного виду. А думка у вас тільки одна: „І чого так поспішати? Ловити хвилини ціною смерти чи каліцтва?"

На праці ви хотіли б поділитися думками із співробітниками, та знаєте, як воно є на праці? Ніколи немає часу! Ось вас уже покликали до телефону, а в той самий час продавчиня Мері питає клієнтку: — Чи можу вам у чомусь допомогти? — Клієнтка невдоволено повертає голову і відказує: — Прошу вас, не принаглюйте мене! Мені потрібно часу, щоб вибрати те, що мені подобається!

Привілей покупця у крамниці „вибирати" хоч би й цілий день. Та Мері таки справді хотіла допомогти із щирого серця, бо за часок покупців буде стільки, що всіх зразу не зможе обслужити. І тому Мері тихцем жаліється: — Алеж я її зовсім не принаглювала! Цей комплект тарілок вона вже оглядала цілий ранок!

— Не бери собі цього до серця, — кажу. — Це добре, що є люди, які мають час полагоджувати свої орудки без поспіху. Оцей теперішній поспіх у нашому житті — прикре явище. Приносить не одну шкоду людині.

— Це правда — похитує головою Мері. — Куди не глянеш — всі поспішають. Інколи буває для цього важлива причина, але здебільша — ні. Люди, здається, накопичують на себе надмір всяких справ, не призадумуючись, чи вони потрібні, чи можна без них обійтися. І не розплянoвують часу. Якійсь дрібниці присвячують цілі години, а відтак безтямно поспішають, щоб полагодити важливі справи.

За часок ми забуваємо про клієнтку, яка не хотіла, щоб її „принаглювали". Та вона не забуває про нас. Вбігає до крамниці якраз тоді, коли закінчився день, і крамничні світла поволі гаснуть.

— Запакуйте мені ті тарілки, які я оглядала вранці! — звертається до Мері. — Але поспішайте, бо мій чоловік чекає на мене в авті, там, де не вільно паркувати!

— Каса вже закрита, а крамниця закривається, — відпекується Мері.

— Відкривайте касу і поспішайте з пакуванням! Для мене дорога кожна секунда! — нетерпеливиться клієнтка.

— Ну, добре, — каже зрезигновано Мері, — гроші я візьму і рахунок випишу, А цей комплект тарілок ми доставимо вам до хати завтра.

— Я мушу мати його сьогодні, бо до мене прийдуть на вечерю гості! — вимагає клієнтка.

Відкриваємо касу, де денні торги вже пораховані, даємо здачу. Я біжу до магазину за коробкою, а Мері в той час загортає тарілки в папір. І робить це вже у півтемряві, бо світла вже виключені. Раптом чую брязкіт — одна з тарілок уже лежить на підлозі, розбита на дрібні куски.

— Мені дуже прикро, — виправдується Мері, — але, бачите, у цьому поспіху...

— Віддайте мені гроші! — кричить обурено клієнтка. — У вас погана обслуга, і я більше у вас не буду купувати!

Мері знеохочена, розжалоблена: — Чи ця жінка не могла прийти раніше? Чи вона не могла рішитися на купівлю вранці, коли я могла обслужити її без поспіху?

— Така вже людська вдача, Мері, — пробую її заспокоїти. — Вранці їй здавалося, що в неї доволі багато часу, і, мабуть, тому прийшла сюди, коли крамницю закривали.

— А мені здається, що час — великий скарб, якого дехто не вміє оцінити, — каже Мері. — Оцінюють його щойно тоді, коли він вимикається з рук, і його бракує так, як забракло тієї розбитої тарілки.

— Розбита тарілка — це ще найменше з лих, — жартую, щоб її заспокоїти.

— Це правда, — каже в темряві дівчина. — Та чи не здається вам, що люди, які, змарнувавши цінний час, надолужують поспіхом, нагадують тих, які добираються до чужого скарбу?

Вмить пригадується рання автомобільна к а тастрофа. Здається, Мері каже правду.

Панас Феденко

МИНУЛО ПІВСТОЛІТТЯ

ЗИМОВИЙ ПОХІД АРМІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 1919-1920 РР.

(10)

Пригадую, що одного гарного ранку в грудні 1919 р., переночувавши в селі недалеко від повітового міста Липівця разом з політичним референтом армії УНР Михайлом Гарасимом, ми входили до цього міста. Раптом нам назустріч вийшов озброєний вояк з трикольоровою кокардою. Значить, — подумали ми, — тут у Липівці стоять денікінці. Він до нас причепився, — хто ми, відкіль і куди йдемо. Ми відповідали загальниками, мовляв, ми тутешні. Він сам не мав певности в голосі й рухах, тому побоявся нас „трусити". Коли б це сталося, то невідомо, що б з того вийшло: я мав у себе револьвер системи „парабелюм". Цей револьвер залишив мені В. Винниченко, коли на початку лютого 1919 р. вийшов із Директорії УНР у Винниці і збирався виїздити за кордон.

Наш „вступ" до Липівця може пригадати Михайло Гарасим, війт Молошкович у Галичині; він десь перебуває в Америці. За пацифікації 1930 р. його тяжко побила польська поліція, і не знаю, чи йому служить здоров'я.

Околиці України, в яких мені довелося в той час побувати, мали страшне спустошення через епідемію тифу. Бувало, що цілі родини вмирали і не було кому ховати. Щодня було чути в церквах „подзвіння": то був знак, що на цвинтарях клали в землю мерців. Немало козаків армії в Зимовому Поході заражалися тифом від нужі. Недужих або лишали на опіку добрим людям по шляху, де проходило військо, або ж возили їх на возах, не вважаючи на морози й сніги. Були в армії жертвенні лікарі, що помагали недужим і в тих тяжких умовах перенести небезпечну хворобу. Так переболів на возі й Михайло Гарасим. Товариство і лікарі врятували його.

Пригадую д-ра Олександра Плітаса, що був у Зимовому Поході армії УНР від початку й до кінця. Здається, був теж д-р Юрій Добриловський. Плітас умер в Америці після другої світової війни, Добриловський скінчив своє життя в Празі (Чехія), 10 років тому.

Нерішучість денікінського солдата при зустрічі з нами край Липівця мала свою причину: „білі" мусіли тікати з міста, бо до Липівця наблизилося українське військо. Там ми зустріли Київську дивізію на чолі з Ю. Тютюнником. При дивізії були політичні референти: Василь Скляр і Юрій Чубук.

Ще перед виступом армії УНР в похід з району Любара умовлено, що командири зустрінуться у визначений час з членами уряду в Липівці на нараду. Дійсно, того самого дня до Липівця з'явився голова уряду УНР І. Мазепа З Вінниці. Чому саме з Вінниці? Аджеж у Вінниці владу мала російська біла армія. Але було відомо, що серед старшинства і воядтва УГА було велике невдоволення московською „білою" протекцією".

Наше головне завдання було в той час: вирвати УГА із російської „протекції", об'єднати нарешті збройні українські сили в одному організмі, під спільною командою, з єдиною політичною метою оборонити незалежну державу — Українську Народну Республіку.

На нараду до Липівця не міг прибути М. Омелянович-Павленко. Він прислав лист до прем'єра УНР, повідомляючи, що настрій в частинах УГА за негайне об'єднання з армією УНР. Те саме ствердив і Ю. Тютюнник.

Між українськими командирами Ю. Тютюнник був політично найбільше вироблений. Під час обіду в Липівці він згадав про своє перебування у повстанського отамана Григорієва на Херсонщині. Нарікав на „ідіотську політику" тодішнього французького уряду, який послав своє військо на Україну, мов би в якусь свою колонію. Уряд УНР не міг рішитися навесні 1919 р. почати війну проти французів і греків, що осіли були в Одесі, Херсоні, Миколаєві, щоб помагати військові Денікіна. Тому Григоріїв проголосив „радянську владу" і рушив проти непрошаних гостей: з боями взяв Миколаїв, Херсон, Одесу. Французи й греки мусіли тікати на кораблі.

Тютюнник високо цінив стратегічні таланти, безмежну відвагу Григорієва і його гумористичний характер. Григоріїв (родом з Олександрії на Херсонщині, де я вчився в гімназії до 1913 р.) називав греків „Ісусовою кіннотою", бо грецьке військо, привезене в Україну воювати за білу єдину неділиму Росію, їздило на ослах. Телеграми про перемоги над інтервентами над Чорним морем Григоріїв обов'язково посилав теж своїй жінці — „Матильді Іванівні" в Олександрію. Була вона, мабуть, на ім'я Мотря, але назвалася „Матильдою" на західньоевропейський лад.

Тютюнник оповідав, що Григоріїв збудував для своєї Матильди дім в Олександрії, але большевицьке військо, захопивши це місто, зруйнувало дім. При тому військова оркестра грала „Інтернаціонал"...

Тютюнник, бувши на чолі штабу у війську Григорієва (були то селянські сини степової України), зустрічався з боротьбистами, які хотіли використати цих повстанців для своїх цілей. Оповідав про розмову отамана з делегатами боротьбистів десь у степах Херсонщини: „Хто ви і що стоїть за вами? — питався Григоріїв у боротьбистів. — За мною Єлисавет, Херсон, Миколаїв, Одеса і розбиті французькі танки. Ви за собою не маєте нічого. Отже, вступайте до нашої армії і робіть те, що я скажу..."

Тютюнник уважав пляни боротьбистів переманити армію УНР до себе і перемалювати її на комуністичний лад за фантазію без усякого ґрунту. Декларацію уряду УНР з 2 грудня Тютюнник називав політичною плятформою армії УНР.

Відома визначна роля цього талановитого полководця в армії УНР. Після замирення між Москвою та Варшавою Тютюнник перебував у Польщі і зорганізував Другий Зимовий Похід у 1921 році, що завершився відомою трагедією під Базаром.

У невияснених досі обставинах (про це колись скажуть історики, читаючи документи в большевицьких архівах) Тютюнник опинився в 1924 році в Харкові, читав в офіцерських школах лекції про тактику в партизанській війні. Після убивства С. Петлюри в Парижі 1926 року французький журналіст Бернар Лекаш був у Харкові і хотів відбути з Ю. Тютюнником розмову. Але Ю. Тютюнник відмовився. Про цю зустріч писав Лекаш у своїй книжці: „Quand Israël meurt" (Коли Ізраїль умирає, Париж 1927 р.).

Ю. Тютюнник був свого часу членом Української Центральної Ради в Києві, мав військову освіту. Походив з незаможньої селянської родини, казав, що замолоду возив буряки з панських плянтацій до цукроварні і знає тугу українського селянина за власною землею. Здається, на початку Сталінової „генеральної лінії" Тютюнника знищила машина большевицького терору.

В обозі Київської Дивізії в Зимовому Поході була теж молода дружина Ю. Тютюнника з малою дитиною. Казав він, що його жінці й донечці в війську „безпечніше". Щоб дитина мала свіже молоко, в обозі була дійна корова, а може й не одна.

(Далі буде).

УККА ВЕДЕ ІНТЕНСИВНУ ЗБІРКОВУ КАМПАНІЮ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ НАРОДНОГО ФОНДУ ДО $100,000 ДО КІНЦЯ РОКУ; ПОТРІБНО БУЛО $48,000; ЩЕ ПОТРІБНО $44,500.

21-ий Відділ СУА в пошану Лесі Українці

24-го жовтня ц. р. заходом 21-го Відділу Союзу Українок Америки в Бруклині в авдиторії школи при церкві Св. Духа відбулося свято в пошану великої нашої поетеси Лесі Українки в 100-річчя її народження.

Свято відкрила заступниця голови Зеновія Колодій, привітавши о. пароха Н. Вояковського, о. Йосафата ЧСВВ, Р. Гуглевич — голова Комітету Об'єднаних Організацій і всіх присутніх.

Голова, Марія Стефанишин відчитала реферат про життя і творчість поетеси. Дві сестри, Оксана і Оля Шайда відспівали дві пісні, а саме: одну до слів Лесі Українки „Коло річки коло броду" і другу — народну пісню „Тихо над річкою". Марійка Думбровська рецитувала „Проти надії", а Ірка Данилів задеклямувала „Мій Шлях". Оперовий співак маестро Лев Рейнарович відспівав: 1) „Чи довго ще о Господи", 2) „Гетьте думи ви хмари осінні". Хор при церкві св. Духа відспівав три хорові арії з „Запорожця за Дунаєм", в яких брали сольо С. Галась, Т. Шайда, Л. Рейнарович і М. Стефанишин. При фортепіяні акомпаньювала Льоддя Пелех-Турцер. Закінчив це свято промовою о. парох Н. Вояковський, який між іншим сказав, що завершенням свята буде ґратуляційна телеграма, яку зараз вишле до Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого, з моральною підтримкою від всіх українців з нагоди виступу його на Соборі Єпископів в обороні нашої церкви.

В заряді союзянок був смачний буфет.

О. Б.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

У Ню Йорку відбувся Делегатський З'їзд ОУРДП Америки

Ню Йорк (О. К.) — 27-го листопада 1971 року відбувся тут одинадцятий З'їзд об'єднання Української Революційно - Демократичної Партії ЗСА в залі катедри св Володимира. На з'їзді були делегати Осередків ОУРДП з Ню Йорку, Самерсет, Філядельфії, Чикаґо, Сиракюз, Боффало, Клівленду, Рочестер, Нюарк, Гартфорд, Міннеаполіс та Каліфорнії. З'їздом керувала обрана президія: голова — д-р А. Лисий, заступник — О. Коновал і секретар — В. Пономаренко. Після звітів Управи та Контрольної Комісії, дискусії та обговорення проблем, які стоять перед українською громадою тут та українським народом там, уділено абсолюторію уступаючій управі, яку очолював Василь Григоренко. Після цього, на пропозицію Номінаційної Комісії, делегати з'їзду вибрали нову управу у складі 9-ти осіб, яку очолив член Центрального Комітету УРДП проф. Михайло Воскобійник.

Увечері в тій же залі відбулася товариська вечеря, в часі якої була прочитана доповідь для делегатів та гостей на тему: „УРДП, УНРада, конгрес української вільної політичної думки та що дальше". В дискусії над доповіддю виступали представники УНДО, Товариства Прихильників Визвольної Боротьби України, Асоціяції Українців Америки та ОДУМ-у. Вони також вітали делегатів з'їзду, як рівнож були надіслані привітання від Крайових Комітетів УРДП Канади, Німеччини, Англії та Австралії та представництва українців в Західній Німеччині.

Союз Українок в Міннеаполіс улаштував цінаву доповідь

В дні 14 листопада 1971 р. відбулася в Міннеаполісі доповідь на тему „Анна Ярославна — королева Франції". Доповідача представила голова 16 Відділу СУА п-ні мґр Петришак Мирослава. Доповідачем був п. проф. Петришак.

Доповідь була цікава і збагачена картинами з часів князівни Анни Ярославни та мапою імперії Ярослава Мудрого. Проф. Петришак намалював кілька образів - картин з часів Ярославни, що значно оживило реферований матеріял. По рефераті декілька заміток і доповнень дали панове: проф. Плювак, ред. Олійник і ін.

(Сл.)

ПАМ'ЯТІ КОМПОЗИТОРА МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

йому одному, хоч багато ми мали в українській музичній літературі спроб іти за Леонтовичем: Степовий, П. Козицький, молодий Іван Романович, Лисенко та інші, але вони спробами так і лишилися. Таємниця таланту Леонтовича криється в музичній душі його, Богом обдарованій і вихованій в особливих родинно - побутових умовах.

Оригінальність музичного стилю М. Леонтович виявив у галузі церковної музики: він залишив по собі кілька релігійних кантів, колядок, молебень і повну „Службу Божу".

„Службу Божу" М. Леонтович написав, можна припустити, в часи революції 1917 року, коли ідеї відродження Української Православної Церкви перетворювалися в дійсність. На першій українській Службі Божій у Мазепинському соборі св. Миколая в Києві на Печерську, що відправлялась 9 травня (ст. ст.) 1919 року, М. Леонтович сам керував церковним хором і вперше виконав Літургію своєї композиції.

„Службу Божу" М. Леонтович побудував в основному на старих українських церковно-релігійних мелодіях, що збереглися і поширилися особливо в західніх частинах України: „Слава і Єдинородний", „Святий Боже", „Алилуя", „Достойно є" та інші. В „Службі Божій" М. Леонтович застосовує ті самі творчі мистецькі принципи, які винайшов у процесі обробки народних пісень: в старих релігійних мелодіях шукає він основне інтонаційне зерно, яке потім майстерно розсіває по різних голосах в поліфонічному полі.

М. Леонтович відважно застосовує заборонені старою школою ходи квартами, квінтами і тризвуками, а при модуляції сміливо й рішуче робить часто-густо непомітні переходи в нову тональність з допомогою унісонів або незвичайних чергувань простих звукосполук з хроматичною зміною ступенів первісного звукоряду. При чому голоси композиції рахуються у нього в залежності від звукосполук (акордів), а самі ці звукосполуки з'являються в результаті ходів окремих голосів.

Для прикладу візьмімо його „Отче наш", який силою релігійного почуття, перелитого в нього композитором, і молитовним настроєм, який він викликує, поза всяким порівнянням. Щоб досягнути своєї релігійно-мистецької мети, М. Леонтович кілька разів застосовує в „Отче наш" прийоми модуляції. Починається він у „ре-мажорі", який в каденціях окремих фраз у інших тональностях через підвищення VI і VII ступенів переходить у паралельну тональність „сі-мінор", а потім через модуляції знову вертається до своєї основної тональности „ре-мажор" і нею закінчується. Взагалі модуляції з „ре-мажора" в „сі-мінор" М. Леонтович дуже любить, часто їх вживає, і вони йому вдаються. (Порівн. „Благословен хто йде" з „Ми бачили світ істинний" і кінцем „Служби Божої").

Серед композицій М. Леонтовича на релігійні теми не можна не згадати мистецької перлини — кант Почаївській Божій Матері — „Ой, війшла зоря". Змістом і фактурою цей кант наближається до історичної пісні, хоч постав він, можна думати, як дума, що з часом під впливом кантів, виконуваних кобзарями та лірниками, утратив свою мелодійно-речитативну конструкцію і перетворився в куплетову історичну пісню. М. Леонтович зберіг куплетову форму цього канту, як також і не змінював мелодії. Одначе в поліфонічному плетиві мелодійних ходів кожної хорової партії голосів композитор зумів відбити і трагічну ситуацію Почаївської Лаври в 1675 році, загроженої турецько-татарською облогою, і душевні переживання о. Заліза, і торжество Божественної перемоги.

Творчість М. Леонтовича — яскрава сторінка в історії української музичної культури, що започаткувала новий напрямок в галузі мистецької творчости над народною піснею. Коли можна говорити про стиль музичного письма М. В. Лисенка, що яскраво виявився в оригінальних його творах: опері „Тарас Бульба", в „Музиці до Кобзаря" та ін., як про стиль національно - патріотично-романтичний, то стиль Леонтовичевого письма буде національно-ліричним.

Ніжністю, задушевністю і м'якістю поліфонічного звучання М. Леонтович — український самородок, подібного якому ми не знайдемо в усій музичній світовій спадщині. Недарма М. Леонтовичеві першому з українських композиторів — за винятком українських клясиків церковної музики: Д. Бортнянського, А. Веделя, М. Березовського — судилося зробити свої твори здобутками світової музичної культури. Краса і мистецька правда, що відбилися в них, проклали їм не легкий шлях до визнання їх усім музичним світом.

В. Завітневич.

СПОРТ

ГАКІВКА

„Чорноморська Січ" — „Ренджерс", Вейн 4 : 4 (2:2, 1:1, 1:1)

Нюарк 2-го грудня — Свої чергові мистецькі змагання Гаківкової Ліги „Велі Скейтерс", „Ч. Січ" закінчила ремісовим висліддом 4:4. Як і в попередній ліговій зустрічі, що відбулася мин. неділі в якій „січовики" здобули перемогу 5:4, так і в звітових змаганнях обидві дружини показали гарну гру, що в загальному проходила вирівняно, хоч дещо в повільнішому темпі. Трикратно „Ч. С." вела: 1:0, 2:1 і 3:2, одначе у фінальному періоді „січовики" мусіли доложити більше зусиль для вирівняння 4:4. Ведення 1:0 для „Ч. Січі" відкрив Лазар з власної акції на початку гри. Та швидко після цього „Ренджерс" вирівняли, використавши нерозважне затримання кружка оборонців „Ч. Січі" поруч своїх воріт, замість за їхньою сіткою. Чергового голя і ведення 2:1, стрілив Гвін в підворітньому замішанні в якому воротар гостей прислонений гущею змагунів, згубив з виду кружок, що в цій секунді опинився на лінії і остаточно в сітці воріт. Ще перед закінченням періоду „Ренджерс" вирівняли вислід 2:2. Цікавим і емоційним був II-й період. Обидві дружини прагнули піднести конто воріт і цим запевнити собі перемогу. На початку цього періоду, кращі можливості заіснували для „Ренджерс", коли „Ч. Січ" на протязі 4-х хвилин мала в „карній льожі" по одному змагунові. І все ж таки „Ч. Січ" — втретє вела, цим разом 3:2, що його чудово з власного рейду здобув Валентин Олійник. І втретє гості зуміли вирівняти 3:3, з яким то вислідом закінчився II-й період. Напружено і ще більш емоційно пройшов III-й і фінальний період, на початку якого „Ренджерс" вперше здобули ведення 4:3. Прийшлося „Січовикам" накинути швидше темпо та виявити більшу завзятість, у висліді чого господарі перебрали ініціятиву і остаточно вирівняли вислід 4:4, що його здобув Лазар з гарної акції Ореста Лебедя. На осягнення можливої перемоги не стало часу. Після цих змагань „Ч. Січ" займає — спільно з „Елкс" — 4-те місце в показнику табелі гор — із здобутком 5:11 точок і 31:37 відношення воріт. Склад „Ч. Січі: Барбадин, Буняк, Семенюк, Дзіман, Гвін, Соловей, І. Сурович, Будний, Фер, В. Сурович, Олійник, Залізко, Лебедь, Лазар, Васічко. Менаджер Петро Семенюк, тренер Володимир Данилюк.

ФУТБОЛ

„Чорноморська Січ" — Скатс - Амерікенс Ф.К. 3 : 1 (1 : 0)

Вудбридж 5-го грудня — Цією важливою перемогою в мистецьких змаганнях „Великої Десятки", Шейфер Ліги Ню Джерзі, „Ч. Січ" ще більше загострила боротьбу за звання чемпіона, яка тепер проводиться між 3-ма головними кандидатами: Ч. Січчю, Елизабет Айріш Ф.К. і Пассейк Італіянс. Не зважаючи на сильно ослаблений склад в якому бракувало, хворих і контужених: братів Вільчаків, Касіяненка і Леоніва, „Ч. Січ", як більш заавансована технічно дружина домінувала в цій зустрічі, завдяки чому осягнула 5-ту з черги лігову перемогу. Автсайдери „Великої Десятки", якими під сучасну пору є ці шкотські футболісти, — до речі які до цих змагань виступали вже в підсиленому складі і під проводом нового тренера Бредлея, що саме перейшов з СК Елизабет — дорівнювали українським футболістам тільки під оглядом жертвенности.

Маючи багато більше можливостей в першій половині воротар шкотів тільки один раз витягнув м'яч із сітки власних воріт, що його вмістив Михайло Фарміґа в 16-ій хвилині. Образ гри не змінився і після перерви, коли „Січовики" провели серію гарних акцій з яких тільки двократно в 51-й і 65-й хвилинах швидкий Любомир Лужняк, здобув два переможні ґолі. Свого одинокого і почесного ґоля, шкоти здобули в 87-й хвилині з карного стрілу, що його призначив суддя за „підкошення" змагуна гостей оборонцем „Січі" на карному полі. Склад „Ч. Січі": Лисевич, В. Ткач, Паньків Вол. Каздоба, Заремба, Понось, Лужняк, М. Фарміґа, Вас. Каздоба, О. Фарміґа, Бутенко.

Показник вершка табелі гор (перша п'ятка) „Великої Десятки" на день 6-го грудня 1971 р.

	гор	точок
1. Елізабет Айріш Ф. К.	7	13:1
2. „Ч. Січ"	6	11:1
3. Пассейк Італіянс СК	6	11:1
4. С.К.„Вісла"	8	9:7
5. Молфета СК	8	9:7

Дальші слідують Італіянс Ґарфілд 8 точок, Мадярський СК, СК „Рома", Італіян Бавнд Брук по 3-ри точки і Скатс-Амерікенс 0 точ.

„Ч. Січ" II — Італіян, Ґарфілд СК II. 2:2. Обидва ґолі для „Ч. Січі" здобув І. Луків.

„Ч. Січ" (новаки) — „Гокс" СК, Вейн 5;0

Наймолодші „Січовики" лідери своєї Ліги закріпилися на 1-му місці і мають добрі можливості здобути свій перший чемпіонат. Переможні ґолі стрілили: Потежний 2, Бойко, Олесницький і М. Паславський по одному. Провідником дружини є В. Потежний з яким добре співпрацюють батьки молодих спортовців.

„Ч. Січ" (учні) — Вейн С.К. 3:1

Свій черговий успіх здобули наші наймолодші юнаки з лідером тієї дивізії, яким є Вейн С.К. Усі три ґолі в цій грі стрілив Манґанель. Провідником дружини є мґр І. Хамуляк.

О. Твардовський

ТРИЗУБ — БЛУ СТАР 2 : 0 (1 : 0)

Філядельфія, 5-го грудня 1971 р. останні в цьому році футбольні змагання за мистецтво Оберліґи ДАФБ-у поміж Тризубом і Блу Стар з Ню Йорку вирішив Тризуб у свою користь, перемігши противника відношенням воріт 2:0. Противник Тризуба — це добра дружина, а при цім амбітна і дуже скора. Тому й змагання були дуже завзяті і багаті на гарні загравання та емоційні ситуації, навіть здобуття Пулітою провадження вже в десятій хвилині гри не вказувало хто буде побідником. Доперва в другій півгрі, Тризуб опанував гру і почав натискати на ворота противника. По кількох гарних загранях таки вдалося Нані підвищити стан до 2:0. Мимо цього противник дальше намагався вирівняти і до останнього свистка велася завзята і жертвенна гра. Цим разом дуже добре заграла оборона Тризуба, а особливо Івенс і Тарнавський. Цією виграною Тризуб закріпив своє перше місце в табелі групи „Полудне". Ще три гри будуть розіграні в березні 1972 р. і кінцевою плей - оф за перше місце ДАФБ-у. Цього року Тризуб ще розіграє одні змагання за чашу, які відбудуться 19-го грудня о год. 2-гій. Противник ще не є визначений.

Резерва Тризуба програла до резерви Блу Стар у відношенні 3:2. Теж програли юнаки у відношенні 3:1, хоча грали далеко краще як попередні змагання. Видно виграти не так легко — треба попрацювати над собою, а потім прийде й виграна.

М. С.

ПОВІДОМЛЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

З уваги на закінчення біжучого року, Адміністрація просить всі Товариства чи поодинокі особи, що довгують за оголошення, вирівняти їх конечно найдалі

до 15-го грудня 1971 року.

ТАРЗН, Ч. 6667. Тарзан унешкідливлює гелікоптер Джіма

Спроба пілота Джіма втекти із золотом терористів перервала допити, що їх робив Тарзан із гнівними волоцюгами.

Не буду більше довіряти тобі, Джіме, поки не заслужиш собі на моє довір'я.

Коли ти перестав возити літаком пошту на шляху Конґо-Ніл, ти повинен був знати, що тільки нечесні люди можуть дозволити собі — платити тобі по 5.000 долярів місячно!

Чулю, візьми гелікоптерське знаряддя і здійми геть його пропеллер! Гелікоптер Джіма залишається тут — як доказ!